

Arany Sándor 80 éves

1979. március 4-én töltötte be 80. életévét Arany Sándor Kossuth-díjas professzor, a talajtan kiemelkedő tudósa.

Tudományos tevékenységét — a Műegyetem elvégzése után — 1922-ben kezdte a debreceni Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomáson. Két év múlva 'Sigmond Elek műegyetemi tanszékére került, majd 1926-ban a Berkeley-i Egyetem Mezőgazdasági Kísérleti Állomásán Riverside-ban dolgozott vendégkutatóként. Itt W. P. Kelley irányításával a szikes talajok tulajdonságait és javítási lehetőségeit vizsgálta. Ugyanebben az évben műszaki doktori címet szerzett.

1927-ben a bonni egyetemen H. Kappen mellett töltött egy évet, ahol a kilúgzási folyamatokat és a talajsavanyúság kérdéseit tanulmányozta.

Hazatérve, ismét Debrecenben folytatta munkáját. 1931-ben a Debreceni Tudományegyetemen egyetemi magántanár, 1941-ben pedig ugyanitt c. nyilvános rendkívüli egyetemi tanár lett, majd a Debreceni Mezőgazdasági Akadémia professzorává nevezték ki. Később az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet Debreceni Talajtani Osztályát vezette, egészen nyugalomba vonulásáig.

Tudományos munkásságát kezdettől fogva a rendkívüli szakmai felkészültség és következetesség jellemezte. Eredményei külföldön is ismertek, s nagyban hozzájárultak a magyar talajtani tudomány nemzetközi rangjának emeléséhez.

Elsősorban a szikes talajok tulajdonságainak, javíthatóságának, a sófelhalmozódás körülményeinek, valamint a talaj szilárd fázisa és a talajoldat egymásrahatásának tanulmányozásával foglalkozott.

Már 1926-ban — az akkori modern ismeretek birtokában — az oldott só-tartalom, a sók minősége és a sófelhalmozódás maximuma alapján jellemezte a vizsgált szikes talajokat. Nem sokkal később, világviszonylatban is elsőként, hívta fel a figyelmet a Mg^{2+} -ionok sajátos, a Ca^{2+} -tól jelentősen eltérő talajtani szerepére. Maradandót alkotott az öntözött talajokban lejátszódó folyamatok, valamint az öntözővíz és a talaj kölcsönhatásának kutatása terén is.

Fentiekkel kapcsolatos tudományos eredményeit és nézeteit „A szikes talaj és javítása” c. könyve foglalja össze, mely a szikesekkel foglalkozó kutatók és oktatók számára ma is nélkülözhetetlen forrásmunka. Több, napjainkban is használatos, vizsgálati és minősítési módszer (Arany-féle kötöttségi szám, ülepitési eljárás a javítóanyag szükséglet megállapítására, szikesedési hányados) kidolgozása, bevezetése is Arany Sándor nevéhez fűződik.

Foglalkozott a talajaggregátumok képződésének, szerkezetének kérdéseivel, s figyelemre méltó eredményeket ért el az eredeti szerkezeti állapotú minták vízzel szembeni viselkedésének kutatásában is.

Kutató munkája mellett a hazai és nemzetközi tudományos életben is aktívan résztvett. Fiatal korában a Nemzetközi Talajtani Társaság Szikes Albizottságának egyik titkára volt, s később is több ízben szerepelt nemzetközi fórumokon.

Az 1950-es években a Talajjavítási Témakollektíva elnöke és a Földművelésügyi Minisztérium Tudományos Tanácsának tagja. Tudományos tevékenységének elismeréseként Kormányunk 1958-ban Kossuth-díjjal, majd Munka Érdemrenddel tüntette ki.

Arany Sándor tudányszeretete, alkotó tevékenysége példakép lehet számunkra.

FILEP GYÖRGY